

диякон Микола Рубан,
студент Київської православної
богословської академії,
магістрант Східноукраїнського
національного університету
імені Володимира Даля

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ЄПИСКОП ДОНЕЦЬКИЙ ТА ЛУГАНСЬКИЙ ПОЛІКАРП (ГУЦ) – ПЕРШИЙ ІЄРАРХ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ДОНБАСІ (до 90-ої річниці з дня народження)

У статті проаналізовано історичні обставини архіпастирського служіння єпископа Донецького та Луганського Полікарпа (Гуца) – першого ієрарха УПЦ Київського Патріархату на Донбасі; досліджено форми та методи позабогослужбової діяльності архіпастиря; висвітлено події довкола інституційного становлення Донецько-Луганської єпархії УПЦ Київського Патріархату в першій половині 1990-их р.

Ключові слова: єпископ Полікарп (Гуц), Донбас, УПЦ Київського Патріархату, благодійність, соціальне служіння, громадська діяльність.

Процес інституалізації Донецько-Луганської єпархії Київського Патріархату в першій половині 1990-их рр. належить чи не до найменш висвітлених сторінок історії українського православ'я. Ключова роль у цих подіях належить єпископу Полікарпу (Гуцу), який став першим ієрархом піднесеної до гідності патріархату Української Православної Церкви на Донбасі. Нині ж, у 2017 році, виповнюється 90 років від дня народження ієрарха, а наступного року – 25-та річниця від дня його блаженної кончини (10. 10. 1927 – † 16. 08. 1993), однак упродовж тривалого часу постать єпископа залишається майже невідомою для широкого загалу, у зв'язку з чим постає потреба її належного осмислення у світлі вітчизняної церковної історіографії. Актуальність вивчення подій довкола інституційного формування єпархій УПЦ Київського Патріархату на Донбасі, обставин та персоналій цього процесу зумовлена як потребою глибокого аналізу причин та наслідків конфесійного розділення православ'я на південно-східних українських теренах, його ролі в умовах іноземної військової агресії, так і визначенням нових концептуальних підходів щодо розвитку помісної Православної Церкви в регіоні.

Дослідженню історії Луганської єпархії УПЦ Київського Патріархату присвячено окремий розділ історично-релігієзнавчої монографії О. Форостюка [23], у якій згадується про єпископа Полікарпа як першого ієрарха єпархії. Подібно постать єпископа представлена й у роботах низки донецьких істориків-релігієзнавців, зокрема І. Луковенка, О. Петрова, С. Татарінова та ін. [7, 14, 21], однак їхні відомості обмежуються переважно короткою згадкою. З'ясуванню обставин намісництва у Свято-Успенському Одеському монастирі майбутнього ієрарха – архімандрита Полікарпа – присвячена окрема робота автора [17]. Отже, за відсутності комплексного біографічного дослідження постаті єпископа Полікарпа (Гуца) можна стверджувати, що запропонована стаття є одним з перших внесків у вирішення цієї проблематики.

Мета статті полягає в тому, щоб на підставі комплексного аналізу історичних джерел та наукової літератури висвітлити життєвий шлях та обставини архіпастирського служіння єпископа Донецького та Луганського Полікарпа (Гуца) – першого ієрарха УПЦ Київського Патріархату на Донбасі.

Єпископ Полікарп (в миру – Іван Максимович Гуц) народився 10 жовтня 1927 року в с. Никонівка Бердичівського району Житомирської області в селянській родині. Закінчив 6 класів сільської школи. У 1944 р. був мобілізований до радянської армії. Учасник Другої світової війни [6; 12]. Після демобілізації на початку 1950-их рр. І. Гуц разом з матір'ю переїхав до Бердичева, де, винайнявши приватний будинок, влаштувався робочим до шкіряного заводу [25, арк. 176].

Ще з дитинства І. Гуц мріяв присвятити своє життя служінню Богів. Вже у Бердичеві він активно прислужувався на кліросі в місцевому храмі. Тоді ж у молодого парубка виникло бажання поступити на навчання до духовної школи. У вступній характеристиці І. Гуца до Одеської духовної семінарії благочинний Бердичівського району характеризує майбутнього абітурієнта як людину винятково релігійну, що відвідує майже всі богослужіння, прислужуючи у вівтарі та на кліросі. «Веде тверезий спосіб життя, дотримується усіх постів. Напам'ять знає усі вечірні та утрени молитви» [25, арк. 176].

У 1952 році, з благословення єпископа Житомирського Володимира (Кобця), І. Гуц був допущений до вступних іспитів, успішно склавши які був зарахований до I класу Одеської духовної семінарії [25, арк. 176]. У березні-квітні 1956 р. І. Гуц був рукопокладений колишнім екзархом Західної Європи митрополитом Серафимом (Лук'яновим) у сан диякона, а згодом – пресвітера [12]. Цього ж року, закінчивши семінарію за другим розрядом, з благословення архієпископа Одеського та Херсонського Бориса (Віка), свящ. І. Гуц був направлений на пастирське служіння до Одеської області [12; 26, арк. 124].

Упродовж 1961 – 1964 рр. свящ. І. Гуц навчався в Московській духовній академії, здобувши після її закінчення ступінь кандидата богослів'я [12]. Цей період в історії як МДА, так і всієї Православної Церкви в СРСР припав на пік останньої антирелігійної кампанії, ініційованої М. Хрущовим. У той же час, випуск 1964 р., що став останнім за життя видатного ректора академії прот. К. Ружицького, співпав зі святкуванням 150-ліття перебування духовної школи у стінах Троїце-Сергієвої лаври. Серед однокурсників свящ. І. Гуца були майбутній єпископ Воронезький Платон (Лобанков), благочинний м. Москви протопресвітер В. Диваков та екзарх Антіохійсько-Патріархату в Москві митрополит Ніфон (Сайкалі) [24].

Після закінчення навчання молодий клірик оселився разом із матір'ю у м. Горлівка й був зарахований до кліру Ворошиловградської (Лугансько-Донецької) єпархії [12], де звершував своє служіння як настоятель Покровської церкви м. Краматорськ та Микільського храму м. Артемівськ (нині – Бахмут). На початку 1970-их рр. свящ. І. Гуц був удостоєний сану протоієрея [5; 12].

У 1974 році митрополитом Одеським та Херсонським Сергієм (Петровим) у Свято-Успенському монастирі (м. Одеса) протоієрей І. Гуц був пострижений у чернецтво з іменем Полікарп на честь прп. Полікарпа, архіандрита Києво-Печерського (24 липня / 6 серпня). Того ж року ієромонах Полікарп увійшов до складу єпархіальної ради Ворошиловградської єпархії. У 1975 році возведений до сану ігумена, а в 1977 році нагороджений хрестом з прикрасами [12].

17 жовтня 1978 року, з благословення Патріарха Пімена (Ізвекова), клірик Ворошиловградської єпархії ігумен Полікарп (Гуц) був призначений намісником Свято-Успенського Одеського монастиря. 21 листопада 1978 року за Божественною літургією у Свято-Миколаївському кафедральному соборі (м. Горлівка) керуючий Ворошиловградською єпархією митрополит Сергій (Петров) возвів ігумена Полікарпа до сану архіандрита, а вже 24 листопада за урочистим молебнем в Успенському храмі монастиря вручив йому жезл намісника [12].

Наприкінці 1970-их років Свято-Успенський Одеський монастир був широко знаною, потужною чернечою обителлю, що поступалася числом братії небагатьом монастирям РПЦ. За даними статистичного звіту уповноваженого у справах релігії по Одеській області станом на 1978 рік, чернеча братія нараховувала 41 насельника, з-поміж яких 5 архіандритів, 27 ієромонахів/ієродияконів та 9 послушників [27, арк. 29]. Упродовж часу виконання свого послуху велике значення для майбутнього ієрарха мало духовне спілкування з досвідченими у монастирському житті ченцями. На той час до монастирської братії належали видатні старці-насельники: архіандрити Борис (Никитюк) та Вадим (Семашко), ієромонах Никон (Сморкалов) – духовний учень прп. Кукші Одеського. У 1978 році духівником обителі був призначений відомий старець схіархіандрит Олексій (Філософ) [22, с. 17]. 8 квітня 1979 року від рук намісника архіандрита Полікарпа прийняв чернечий постриг інший майбутній багатолітній духівник одеської обителі схіархіандрит Іона (Ігнатенко) [20, с. 12].

Упродовж багатьох десятиліть зі Свято-Успенським монастирем нерозривно пов'язане життя Одеської духовної семінарії (далі – ОДС). У час намісництва архіандрита Полікарпа до числа чернечої братії входило багато викладачів та членів адміністрації богословської школи, серед

яких – ціла плеяда майбутніх ієрархів: інспектор семінарії архімандрит Паладій (Шиман)¹, економ ігумен Іоанікій (Кобзев)² та регент семінарського хору ієромонах Філарет (Карагодін)³. Навесні 1979 року навчальним комітетом ОДС до братії були направлені секретар правління семінарії ієромонах Інокентій (Шестопаль)⁴ та викладач літургії ієромонах Гліб (Савін)⁵ [28]. Активну участь у вихованні майбутніх пастирів брав і сам намісник обителі – архімандрит Полікарп, який викладав у семінарії курс літургії [17, с. 289].

З огляду на багатолітнє сумлінне служіння на благо Православної Церкви 26 березня 1980 р. Святійший патріарх Пімен відзначив намісника Свято-Успенського Одеського монастиря архімандрита Полікарпа орденом преподобного Сергія Радонезького III ступеня [13].

У липні 1980 р. за особистим проханням архімандрит Полікарп був звільнений від виконання обов'язків намісника Свято-Успенського Одеського монастиря й повернувся на Донеччину, де був призначений настоятелем Свято-Миколаївського храму (м. Бахмут) та благочинним Артемівського (Бахмутського), а згодом – Дружківського округу [1; 29, арк. 34].

Наприкінці 1980-их рр. у житті Православної Церкви в СРСР відбулися доленосні події, що суттєвим чином вплинули на її подальший інституційний розвиток. З огляду на активність процесів демократизації радянської держави партійна номенклатура вдалась до спроби лібералізації державно-церковних відносин, що засвідчило цілковиту поразку багатолітнього атеїстичного режиму. В оновленій, демократичній країні Православна Церква поступово почала займати історично належне їй місце у світоглядній системі суспільства. Тим часом настоятель місцевої Микільської церкви, колишній намісник Свято-Успенського Одеського монастиря архімандрит Полікарп (Гуц) став ключовою фігурою релігійного життя м. Артемівська. Його багатолітній духовний досвід, невтомна проповідницька праця, активна громадська позиція у поєднанні з особистими моральними якостями спричинили помітне зростання авторитету майбутнього ієрарха серед містян і приготували міцні підвалини розширення форм пастирського служіння серед посттоталітарного суспільства промислового регіону [17, с. 291].

У 1990 році одногосним рішенням працівників місцевого краєзнавчого музею, мешканців та парафіян архімандрит Полікарп був висунутий кандидатом на перших демократичних виборах до Артемівської (Бахмутської) міської ради народних депутатів й був обраний за округом № 133 с. Часів Яр [10]. У структурі міської ради архімандрит Полікарп увійшов до складу Комісії з питань культури та молоді, за спогадами членів комісії С. Татарінова та П. Тутова, на її засіданнях вносив багато цінних пропозицій щодо охорони культурної спадщини краю [18; 19]. Варто відзначити, що громадська діяльність ієрарха жодним чином не заважала його служінню, а була покликана лише сприяти їй. Того ж року при Свято-Миколаївському храмі була відкрита недільна школа на 50 осіб [32]. За спогадами С. Й. Татарінова, 19 серпня 1991 року на свято Преображення Господнього архімандрит Полікарп, використовуючи депутатські повноваження, вперше у регіоні звернувся зі святковою проповіддю в ефірі місцевого телеканалу [19]. Навесні 1991 року депутат міськради архімандрит Полікарп від імені вірян м. Бахмута звернувся з відкритим листом до вищого керівництва СРСР та єпископа Донецького та Луганського Іоанікія (Кобзева) з вимогою передачі Православній Церкві будівель колишнього Святогірського Успенського монастиря [11].

¹ Паладій (в миру – Петро Олександрович Шиман) – нар. 1939 р. 3 08. 02. 1988 р. – єпископ Переяслав-Хмельницький, вікарій Київської єпархії. 3 30. 11. 1988 р. – єпископ Іжевський та Удмуртський РПЦ. 3 21. 04. 1994 р. – єпископ Читинський і Забайкальський РПЦ. 3 11. 10. 1996 р. – на спокої. Упокоївся 07. 10. 2000 р.

² Іоанікій (в миру – Іван Якович Кобзев) – нар. 1938 р. 3 13. 12. 1988 р. – єпископ Слов'янський, вікарій Одеської єпархії. 3 19. 02. 1990 р. – єпископ Донецький і Луганський. 3 07. 09. 1991 р. – єпископ Луганський і Старобільський. 3 07. 04. 1993 р. – архієпископ УПЦ МП. 3 19. 06. 2002 р. – митрополит. 3 31. 03. 2007 р. – митрополит Луганський та Алчевський. 3 20. 07. 2012 р. – на спокої.

³ Філарет (в миру – Анатолій Васильович Карагодін) – нар. 1946 р. 3 11. 03. 1990 р. – єпископ Астраханський та Єногаєвський РПЦ. 3 12. 08. 1992 р. – єпископ Дмитровський, вікарій Московської єпархії, ректор Московської духовної академії. 3 17. 07. 1995 р. – єпископ Майкопський й Армавірський. 3 28. 12. 2000 р. – єпископ Пензенський та Кузнецький. 3 29. 02. 2004 р. – архієпископ. 3 31. 05. 2010 р. – на спокої.

⁴ Інокентій (в миру – Василь Никифорович Шестопаль) – нар. 1945 р. 3 05. 01. 1994 р. – єпископ Тульчинський і Брацлавський УПЦ МП. 3 30. 03. 1999 р. – єпископ Конотопський і Глухівський. 3 08. 05. 2008 р. – на спокої.

⁵ Гліб (в миру – Георгій Семенович Савін) – нар. 1945 р. 3 02. 08. 1990 р. – єпископ Симферопільський і Кримський. 3 24. 11. 1994 р. – єпископ Дніпропетровський і Запорізький. 3 16. 09. 1992 р. – єпископ Полоцький і Глубоцький. 3 28. 12. 1996 р. – на спокої. Упокоївся 28. 09. 1998 р.

Після сумнозвісного Харківського собору 1992 року, який поклав початок розколу українського православ'я, відбулось розділення й серед бахмутської громади Микільського храму, частина якої на чолі з багатолітнім настоятелем архимандритом Полікарпом підтримала законного Предстоятеля УПЦ – митрополита Філарета (Денисенка). Внаслідок розколу, спричиненого промосковськими архієреями, тимчасове керівництво парафіями Донбасу взяв на себе митрополит Філарет, указом якого 13 липня 1992 р. голова Артемівського міського комітету захисту канонічних прав УПЦ архимандрит Полікарп був призначений Донецьким обласним благочинним [31, арк. 123].

У серпні 1992 року новопризначений благочинний Донецької області архимандрит Полікарп ініціював будівництво нового кафедрального собору Донецько-Луганської єпархії УПЦ Київського Патріархату на місці зруйнованої старовинної бахмутської Покровської церкви, при якому мала бути зведена будівля притулку місткістю на 50 осіб [8]. Тим часом рішенням Священного синоду УПЦ Київського Патріархату від 19 листопада 1992 року благочинний Донецької області архимандрит Полікарп був обраний єпископом Донецьким та Луганським [15, с. 8]. Однак здоров'я тяжкохворого клірика суттєво погіршилось, внаслідок чого тривалий час переносилась дата його архієрейської хіротонії. З серпня 1991 року архимандрит Полікарп фактично припинив свою депутатську діяльність, пропустивши понад 7 сесій міськради поспіль [30, арк. 119]. До того ж, із посиленням лобювання постколоніальними східноукраїнськими політичними елітами пріоритету розвитку єпархій Московського Патріархату в регіоні взаємовідносини ієрарха з місцевим можновладцями суттєво ускладнились.

Окремою стороною служіння єпископа Полікарпа була благодійницька діяльність. За цікавим спостереження кореспондента А. Дьяченка, чуже горе він завжди сприймав, як своє [4]. За спогадами секретаря парафіяльної ради Т. Непоп-Румянцевої, щомісяця, аж до часу кончини, єпископ Полікарп власним коштом готував посилки з іграшками та продуктами, які передавалися дитячим будинкам Донецької області [3]. Варто окремо зауважити, що ця діяльність звершувалася цілком таємно, й ієрарх не бажав її широкого розголосу. 19 січня 1993 року, з благословення керуючого Донецько-Луганською єпархією архимандрита Полікарпа, в Бахмуті відбулось освячення тимчасової будівлі майбутнього притулку [9].

Зрештою, 10 квітня 1993 р. у Києві відбулась архієрейська хіротонія єпископа Полікарпа (Гуца) – першого ієрарха піднесеної до гідності Патріархату Української Православної Церкви на Донбасі [2, с. 17]. Однак вже незабаром легеневе захворювання та цукровий діабет єпископа посилювалися ще й гангреною на нозі, внаслідок чого він майже остаточно втратив здатність пересуватися. 16 серпня 1993 року єпископ Полікарп передчасно упокоївся в Бозі на 66-му році життя [16, с. 8].

Отже, попри своє відносно нетривале архіпастирське служіння єпископ Полікарп (Гуц) встиг закласти основу процесу інституалізації УПЦ Київського Патріархату на Донбасі та ініціювати низку гостро актуальних соціальних проектів, які, на жаль, внаслідок складних суспільно-політичних та економічних обставин перших років незалежності України, а надто ж передчасної смерті ієрарха, не були реалізовані в повній мірі. Подальші ж події довкола становлення Донецько-Луганської єпархії не залишили пам'яті про унікальні, як для свого часу, форми служіння її першого архіпастиря. Однак показово, що за багато років після смерті єпископа Полікарпа активна громадська ініціатива, соціальне служіння й благодійництво стали пріоритетними напрямками діяльності його послідовників – ієрархів єпархій Київського Патріархату на Донбасі, що особливо гостро актуалізувалося в умовах загострення російсько-українського військового протистояння на теренах краю. Зрештою, маємо сподівання, що діяльний розвиток позабогослужбових форм архіпастирського служіння, започаткований єпископом Полікарпом (Гуцом), стане домінантою процесу утвердження Української Помісної Православної Церкви на Донбасі.

1. Арсеній, ігум. Новий намісник Одеського Успенського монастиря // Православний вісник. – К., 1980. – № 11. – С. 15.

2. Архіпастирське служіння Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета за 50 років в архієрейському сані: [в 3 т.] – К. : Видавничий відділ УПЦ Київського Патріархату, 2011. – Т. 1: 1969 – 1990 роки. – 642, [6] с.

3. Бесіда з колишньою співробітницею Донецько-Луганського єпархіального управління УПЦ Київського Патріархату Т. Непоп-Румянцевою / спілкувався дияк. М. Рубан (2 серпня 2016 р.). – Машинопис, оригінал. – архів автора.

4. Дьяченко А. Литургия. Утро Рождества Христова в Николаевской церкви // Бахмутский вестник. Рекламное информационно-публицистическое приложение к Артемовской общественно-политической газете «Вперед» – 1991. – январь № 1. – С. 3.

5. Из жизни епархий. Ворошиловградская епархия // ЖМП. – М., 1974. – № 5. – С. 17.
6. Из первых рук // «Меридиан» (Артемовск) – 1991. – 27 июня № 38 (49). – С. 1.
7. Луковенко І. Г. Православна церква на Донеччині // Религиозная палитра Донецкой области: справочник религиозных организаций / [под ред. д. богосл. н., проф. А. И. Шевченко и доц. И. А. Козловского. – Донецк : Наука і освіта, 2008. – С. 45 – 52.
8. Мартынов М. Приют в Свято-Покровском соборе // «Меридиан» (Артемовск) – 1992. – 15 августа № 45 (56). – С. 1.
9. Мацак Л. Открыт дом приюта // «Вперед» (Артемовск) – 1993. – 4 февраля № 13 (1557). – С. 4.
10. О выборах депутата Артемовского городского Совета народных депутатов XXI созыва по избирательному округу № 133 // «Вперед» (Артемовск) – 1990. – 27 июля № 119 (15026). – С. 1.
11. Обращение к президенту СССР: Славяногорский монастырь. Остановить гибель памятников зодчества // «Меридиан» (Артемовск) – 1991. – № 4 (15). – С. 1.
12. Палладий (Шиман), архим. Архимандрит Поликарп – наместник Одесского Успенского монастыря // ЖМП. – М., 1979. – № 7. – С. 8.
13. Патриаршие награды // ЖМП. – М., 1980. – № 5. – С. 8 – 9.
14. Петров О. Сучасний стан і розвиток християнських релігійних течій на Донеччині // Схід (Донецьк). – 2010. – № 7 (107). – С. 111 – 115.
15. Постанови Священного Синоду Української Православної Церкви Київського Патріархату від 19 листопада 1992 р. // Православний вісник. – К., 1992. – № 9 – 12. – С. 7 – 8.
16. Постанови Священного Синоду Української Православної Церкви Київського Патріархату від 20 серпня 1993 р. // Православний вісник. – К., 1993. – № 7 – 9. – С. 2 – 8.
17. Рубан М., дяк. Постає єпископа Полікарпа (Гуца) в історії Свято-Успенського одеського монастиря (до 90-ліття від дня народження ієрарха (1927 – 1993) // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : зб. наук. праць / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Херсон : ФОП Грінь Д. С., 2017. – Вип. 6. – С. 287 – 293.
18. Спогади П. М. Тутова про архімандрита Полікарпа від 28. 08. 2016 р.– Машинопис, оригінал. – архів автора.
19. Спогади С. Й. Татарінова про єпископа Полікарпа від 11. 07. 2016 р. – Машинопис, оригінал. – архів автора.
20. Схиархимандрит Іона (Ігнатенко) (к 85-літтю любимого батюшки Іони). – О. : Свято-Успенський Патріарший Одеський мужской монастирь, 2010. – 16 с.
21. Татарінов С. Й., Тутова Н. О. Православ'я Бахмутського краю – погляд крізь століття. Історичний нарис. – Артемівськ, 2009. – 124 с.
22. Тихон (Василиу), архим., Авель (Константинов), іером. «Блаженны умирающие в Господе...» (Воспоминания о насельниках Свято-Успенской обители XX – XXI вв.) // Андреевский вестник. Пастырско-богословский журнал Одесской духовной семинарии. – О., 2014. – № 26. – С. 14 – 23.
23. Форостюк О. Д. Луганщина релігійна. Історичний і правовий аспекти. – Л., 2004. – 206 с.
24. Фото-вінєтка випускників Московської духовної академії 1964 р. – Копія, архів автора.
25. Центральний державний архів вищих органів влади України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 4648. – Оп. 3. – Спр. 123. – Арк. 176.
26. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 3. – Спр. 192. – Арк. 124.
27. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 6. – Спр. 254. – Арк. 29.
28. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 6. – Спр. 276. – Арк. 146.
29. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 7. – Спр. 132. – Арк. 34.
30. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 7. – Спр. 695. – Арк. 119 – 120.
31. ЦДАВО України. – Ф. 4648. – Оп. 7. – Спр. 695. – Арк. 123 – 125.
32. Школа в Церкві // «Меридиан» (Артемовск) – 1990. – октябрь (№ 6). – С. 1

deacon Mykola Ruban,

student of Kyiv Orthodox Theological Academy,

undergraduate of East Ukrainian Volodymyr Dahl National University

EMINENCE BISHOP OF DONETSK AND LUHANSK POLYCARP (GUTS) – THE FIRST HIERARCH OF KYIVIAN PATRIARCHATE IN DONBASS (to the 90th anniversary from the birth)

The article analyzes the historical circumstances of the archpastoral service of bishop of Donetsk and Luhansk Polycarp (Guts) – the first hierarch of the UOC Kyivan Patriarchate in Donbas. The forms and methods of after-liturgical activity of the archpastor are investigated. The events surrounding the institutional formation of the Donetsk-Luhansk diocese of the UOC Kyivan Patriarchate in the first half of the 1990's were highlighted.

Key words: *bishop Polycarp (Guts), UOC Kyivan Patriarchate, Donbas, charity, social service, social activity.*